

V tento deň, siedmu nedeľu po Pasche, oslavujeme tristoosemnástich bohonosných Otcov prvého nicejského snemu kvôli tomuto:

Po tom, čo si náš Pán Ježiš Kristus obliekol telo, a prijal náš vzhľad a všetko vykonal (pre našu spásu), a vystúpil k Otcovmu prestolu, chceli svätí dokázať, že bol skutočne Božím synom i človekom a ako zvrchovaný človek sa vzniesol k Bohu a sedí na výsostiach po pravici Božej velebnosti. Takto ho vyhlasoval snem týchto svätých Otcov a vyznával ako spolupodstatného a rovnako uctievaného ako Otec. Po slávnom nanebovstúpení, ustanovili nasledujúci sviatok, ako zhromaždenie toľkých Otcov, ktorí slovom vopred hlásali, že v tele sa vzniesol skutočný Boh a tiež skutočný človek.

Tento snem sa konal za cisára Konštantína Veľkého, v dvadsiatom roku jeho vlády, keď prestalo prenasledovanie. On najprv vládol v Ríme, potom ale v slávnom Konštantínopole, pomenovanom podľa neho, ktorý založil. (Snem sa konal) v 5 838-om roku od stvorenia sveta, a odsúdil Ária. Tento Árius sa narodil v Lýbii, prišiel do Alexandrie a keď bol vysvätený za diakona hieromučeníkom Petrom Alexandrijským začal haniť Božieho Syna, o ktorom hovoril, že nebol od vekov, ale pred vekmi získal Božskú dôstojnosť a nazýval ho Božie Slovo a Múdrosť. Podobal sa zlomyseľnému Sabéliovi, ktorý hlásal jednopodstatné a jednoosobné božstvo. Oba prebývali v Otcovi, aj v Synovi aj vo Svätom Duchu. Takto sa rúhajúceho Ária, veľký Peter vylúčil z kňazstva, lebo videl Krista ako dieťa na svätom oltári v roztrhanom rúchu, ktorý mu povedal, že to Árius ho roztrhal. Achilles, ktorý prijal miesto patriarchu v Alexandrii po Petrovi po sľuboch znova prijal Ária, vysvätil ho za kňaza a postavil za učiteľa v Alexandrii. Keď Achilles skončil, stal sa patriarchom Alexander, ktorý našiel Ária ešte viac a horšie sa rúhajúceho. Vylúčil ho z cirkvi a jeho stúpencov zničil, ako hovorí Teodoret, lebo hlásal, že Kristus zmenil prirodzenosť a prijal od Boha telo bez duše a rozumu, čo je neprijateľné. Árius získal mnohých prívržencov, medzi nimi aj Euzébia Nikomedíjskeho, Paulína Tyrského, Euzébia Cézarejského a iných a napadli Alexandra.

Alexander po celom svete rozposlal potupy a ničenia oného (Ária) a mnohých vyzval k pomste. Cirkev bola zmetená a mnohým, ktorí chceli prijať kresťanstvo, bolo bránené hádkami v učení. Veľký Konštantín po celom svete (poslal) ľudské povozy a nosičov, aby zhromaždili Otcov do Nicei a potom tam sám prišiel. A všetkým zhromaždeným predsedal a sám si sadol nie na cisárskom tróne ale na obyčajnom stolci. A keď hovorili o Áriovi, všetci, medzi nimi aj on sám, sa zhodli na anatéme, t. j. kliatbe. Božie slovo od svätých Otcov vyznávalo Syna ako spolupodstatného, rovnako uctievaného a bezpočiatočného s Otcom. Zostavili svätý symbol viery, ktorý zakončili slovami: (veríme) i v Ducha Svätého, ktorý potom doplnil druhý snem. Taktiež tento prvý snem ustanovil, kedy a ako sláviť sviatok Paschy, aby sa neslávil so Židmi, ako sa stalo predtým. Pojednával tiež o dvadsiatich cirkevných pravidlách. Veľký a apoštolom

rovný Konštantín, ako posledný schválil a červenými písmenami potvrdil svätý symbol viery. Bol tam prítomných 232 svätých Otcov, kňazov aj diakonov a k tomu 86 mníchov, všetkých spolu 318.

Významnejší sú títo: Silvester, rímsky pápež, Métrofanés, konštantínopolský patriarcha, ktorý tu bol prítomný prostredníctvom svojich miestodržiteľov, Alexander Alexandrijský s Atanážom Veľkým, ktorý bol vtedy archidiakonom, Eustatios Antiochijský a Makarios Jeruzalemský. Hosios, biskup v Cordobe, vyznávač Pafnutios, Mikuláš, arcibiskup v Myre, a Spiridon Trimitunský. Počas snemu odišli k Bohu dvaja otcovia, veľký Konštantín ich vložil do truhla a zapečatil a keď ich našli, boli popísaní nevysloviteľnými božími slovami. Keď sa snem končil a Konštantínopol bol dokončený, pozval veľký Konštantín všetkých týchto svätých mužov, obišli celé mesto, modlili sa, ustanovili ho za cisárske mesto a kázali cisárovi zveriť ho matke Slova. A tak každý odišiel domov.

Ešte ani veľký Konštantín neodišiel k Bohu, so svojim synom Konštanciom zachovávali predpisy a k cisárovi prichádza Árius hovoriac: „Všetko zanechávam a chcem sa zjednotiť s božou Cirkvou.“ Napísal svoje rúhania a zavesil ich na veraje akoby sa podriaďovali katedrále, a tou rukou ktorou to pribíjal sa teraz podroboval a cisár rozkázal konštantínopolskému patriarchovi prijať Ária do cirkvi. Vtedy bol po Metrofánovi patriarchom Alexander, ktorý videl Áriovu zlomyseľnosť, neveril a modlil sa k Bohu, aby mu zjavil či je jeho vôľou, aby bol Árius prijatý. Keď prišiel čas, aby slúžil, vtedy bol počas modlitby horlivejší. Árius vošiel do chrámu, a niekde v blízkosti tržného stípu sa mu roztrhlo brucho, a tak napodobnil Judášov osud a pretože roztrhol rovnosť bytnosti Božieho Syna a Otca, sám sa roztrhol a bol nájdený mŕtvy. Tak sa cirkev zbavila onej ničivej náuky.

Na príhovor svätých tristoosemnástich bohonosných Otcov, Kriste, Bože náš, zmiluj sa nad nami. Amen.

Synaxár